

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancați nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Hainrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifară și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U I L X I.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. séu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.

Brașov, Marți-Miercuri 28 Octombrie (9 Noembrie).

1898.

Cine desnaționalizează?

În zilele de azi, când Ungurii mai mult se fac, decât se nasc, nu va pute să surprindă pe nimenea „descoperirea“, ce o face semi-oficiosul „K. Szemle“ în numărul său mai nou, că adevărul Ungurii se înmulțesc relativ mai repede, decât toate celelalte naționalități din statul ungar.

Pe basă de date oficiose, amintita foină vră se constată deci, că Ungurii n'au motiv de a se teme, că prin sporirea relativ mai mare a naționalităților remaghiare, hegemonia lor ar pute fi cu timpul periclitată.

Prin această constatare, foină ungarăscă involuntar dă de minciună pe toți maghiarizatorii, despre cari se știe, că pentru a-și ascunde perfidele uneltiri de maghiarizare, susțineau și mai susțin și astăzi, că scopul întemeierii societăților lor de maghiarizare printre Români nu este altul, decât ca să ocrotască pe Maghiari în contra „curentului cutropitor de valahizare“, deorece, și ceau ei, elementul maghiar aflător printre naționalități și mai ales printre Români se stinge vedând cu ochii, fiind înghițit din partea Românilor.

Ei bine, datele aduse de semi-oficiosul „K. Szemle“ dovedesc contrariul. După aceste date, Maghiarii în 1840 formau abia 38.13% din totalul populației din țară, pe când în 1890 numărul lor se urcase la 42.81%. Un mic spor se mai observă și la Germani, al căror număr în acest interval s'a urcat dela 11.02% la 12.15%, pe când toate celelalte naționalități sunt în decrescere. Așa, de exemplu, numărul Slovacilor a scăzut dela 13.1 la 11.01%, al Rutenilor dela 3.44 la 2.21%, al Croato-Sâbilor dela 16.65 la 15.05%.

În mai mare decrescere, decât toate celelalte naționalități sunt însă, după datele de mai sus, Românii, cari în 1840 steteau față de totalitatea locuitorilor în proporțiunea de 17.10%, pe când în 1890 n'au ajuns nici la 15%.

Va să știe, după datele semi-oficiosului din cestiune, Maghiarii stau la locul prim în ceea ce privește creșterea numerică, pe când Românii, tocmai din contră, sunt într'o decrescere mai tristă și mai îngrijitoare, decât toate celelalte naționalități din statul ungar.

Să admitem pentru un moment, că datele semi-oficiosului maghiar sunt pe deplin autentice. În cazul acesta ce înțeles mai are existența atâtor „Kulturgylet“-uri printre Români? Pe cine vor Ungurii să „remaghiarizeze“ prin aceste „Kulturgylet“-uri, după ce ei înșiși constată, că Românii, necum să românișeze pe cineva, dér ei înșiși sunt în decrescere și încă într'o decrescere relativ mai mare, decât toate celelalte naționalități din patriă?

Și cum stăm mai ales cu afirmarea atât de cutezată, că numai în diecesă română unită a Orădiei mari s'au „valahisat“, pote tocmai în intervalul dela 1840 încôce, 20,000 de Maghiari, ér în a Gherlei și a Blășiului alți 12,000 de Maghiari, cari fiind azi greco-catolici, trebuie să li-se introducă limba maghiară în biserică?

În orbia fanatismului lor, șovinismii unguiri se isbesc de cele mai flagrante contradicții. Când îi apucă furia maghiarizării, născocesc date cari de cari mai încornurate pentru a-și masca demersurile ostile contra noastră. Când însă simt lipsa de a-se încurajia unii pe alții în lucrarea lor de maghiarizare, sciu să găsească alte date pentru a arăta, cât de

grozave sunt rezultatele născocirilor lor de până acum.

Așa și în cazul de față. Vând să inspire curaj în șirurile maghiarizatorilor, se desarmăză pe ei înșiși, prezentând indirect pe Români ca pe elementul cel mai inofensiv din punctul de vedere al contopirii de rase, în timp ce, când e vorba, de exemplu, de-a intimida pe Sași, tot ei sunt, cari ne prezintă ca pe elementul cel mai periculos. Tot astfel fac și în lupta, ce-o purtă azi pentru introducerea limbei maghiare în bisericile greco-catolice, invocând ca motiv ocrotirea „Maghiarilor greco-cat.“ în contra „valahisării“.

Decă am ținut să facem aceste constatări, nu am făcut-o pentru-că dădă am da vre-un creșmânt statistice lui „K. Szemle“, deorece șcim, ce însemnă în timpul de azi statisticele ungueresc. Am voit însă să arătăm contradicțiile, de cari știim se isbesc adversarii noștri în apucăturile lor.

Nici nu se pote altfel. Când cineva e prins cu ocaua cea mică, de geaba încercă să-și ascundă faptul înaintea justiției, căci numai se încurcă și la urmă adevărul tot ese la lumină.

În cestiunea congruei.

Foină ungarăscă „Politikai Szemle“, despre care se pretinde a fi bine informată, aduce scirea, că episcopatul catolic nu este aplicat a crea un fond pentru salarisarea clerului de rit grecesc, deorece șsuma, ce s'ar pretinde pentru acest scop, ar fi prea mare și episcopii latini nu înțeleg, pentru-ce să vină ei să creeze salare, pentru alții.

Având în vedere, că o enunțaiune de acest fel făcuse odinioară și reșosatul cardinal Haynald, ér în timpul mai nou arhiepiscopul Sa-

massa al Agriei, „Unirea“ din Blășiuri consideră scirea de mai sus ca temelnică și publică din acest incident un articol plin de amărăciune. Între altele știe:

„Nici nu ne așteptam noi la alt-ceva. Suntem dedați a fi nebăgați în sémă și a fi folosiți pururea de instrumente. Așa am fost folosiți de instrumente în cele politice și naționale, așa în cele bisericesc. . .
„Dér orî-cum ar fi, acesta nu îndreptășese pe nimenea, ca să ne scootască și pe viitor de instrumente, fie în cele politice, fie în cele bisericesc.“

„În special în cele bisericesc trebuie să se știe, că noi azi am ajuns la conștiința drepturilor, ce ni-se cad în cadrul bisericii catolice. Noi șcim, că suntem factor egal îndreptățit cu latinii în sinul bisericii universale și în sinul bisericii catolice din țară în special. Din conștiința acesta deducem îndreptășirea noastră asupra averilor bisericii catolice din patrie.“

Averile acelea sunt donațiuni făcute de regi bisericii catolice din Ungaria, ér nu numai bisericii de rit latin. Urméză din acest principiu, că la acele averi are drept biserica catolică a țării întregă, fără deosebire de rit.

„Dér să știe, că trebuie pré mare sumă pentru regularea congruei preoților uniți. Concedem, că șsuma întru adevăr e mare, și că e neproportional de mare față cu șsuma, ce se cere pentru regularea congruei clerului latin.“

„Ei bine, și ce urméză de aici? Urméză aceea, ce de mult șciam și simțiam: că clerul latin a fost și până acum foarte bine situat, éră clerul nostru a fost nesocotit, neîndreptățit și neglijat, în contra promisiunilor solemne, ce i-se făcuseră când cu actul unirii.“

„Aceea, ce trebuie decă să urmeze, e, ca să vadă clerul înalt al bisericii latine, că de 200 de ani a scurtat clerul unit și a reținut pe șséma sa nișce averi, din cari acum de 200 de ani ar fi trebuit să facă parte clerului nostru.“

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bibliografia vechiă.

— Fine. —

În fine vom mai aminti pe scurt și altă carte:

h) „Evangelie la toate duminic și sârbătorj peszte tot anul carele cu endemnarea prea Csinszitej și szlevitej Doámnej Consilia-ricej Margaretej Tomejan szpre limbe Rem-lenászke au telmeacsuit și dirépt veszelia jéj szszflezászke cu orthografie unguárszké la tipár au dat P. David Biro dela szfent Petru den Rendul Piarisztilor. La kolozsa ku tiparul Piarisztilor, la Anul 1769“.

Am scris după ortografa, cu care e tipărită cartea întregă. Formatul e 4°, se estinde pe 76 de pagine, după cari urméză pe trei pagine întrebările și răspunsurile rituale întăit la botez, apoi la cunună și se termină cu formula de jurământ. Tótă cartea cuprinde în sine evangeliile de peste toate Duminiciile și sârbătorile de peste an după rital apusen începând cu „Dominica I. adventus Luc. 21 v 25“. Înainte de evangeliile, pe dosul foinii titulare este tipărită o prefată din 6 șire (acomodată) la cetirea evangheliei de cuprinsul următor:

„Proefatiuncula ad lectionem Evangelii“.

„En dragosztea csa éntu Hristosz adunác, siku szengsele lui csel preszkump reszkumperácz Krístiny, Evangelia pe ásztezi renduite szkiszau szfent Luka Evangelisztul la doazecs si unul de kap, la doazecs si csincs de sztih; kare szpre limbe Réménaszke asa szau telmeacsuit, aszkultacz ku frike Dumnezéjske“. După acesta mai urméză o scurtă rugăciune (Oratio ante Concionem) ca invocare.

Din textul evageliilor reproducem:

Dominica I adventus. Luc. 21. v. 25.

En vreme acașaja zisce Ieszusz Ucsenicsilor szej: vorfi szemne én szoäre si en Lune, si sztelye, si pe pemént tenguire pegénilor pentru lipsza szfatului szunénd maréa, si unde. Mai murind oameni de frike, si de asteptarea cselor cse vor neveli șpre tot peméntul, ke putéřile cserurilor szavor kleti“ etc.

Credem, că din acestea va pute să-și facă on. cetitor o idee clară despre stilul și limba din această carte, rămâne să mai amintim, că Margareta Tomejan a fost veduva lui Iacob Bibics, consilier de curte, carea a dăruit șsuma de 254.742 fl. pentru fundarea unui convicț catolic, ce s'a și în-

ființat în Sântana din comitatul Aradului la anul 1778. Convicțul l'a încredințat conducerei părinților piariști, între cari a fost și pater David Biro, care se vede a fi fost traducătorul acestei cărți. (Veđi: „A Kassai katholicus Convictus kérdésehez“ de Ign. Zimandy, adaus la „M. Állam“ din 1882.)

Înainte de a termina mai amintim unul din manuscrise, nu pentru vechime, căci e numai din 1830, ci mai mult pentru cuprinsul lui:

i) E un manuscris în 8° mare legat cu table și, precum se vede, pregătit anume pentru tipărire, trecut prin revisiune și având admisiunea: „Admittitur. Claudiopolii 1-a Octobris 1832. Ioannes Szabó mp. Librorum Revisor“. Decă s'a tipărit, orî nu, acesta pu ne este cunoscut. E scris cu cirilice și se estinde pe 129 foi paginate și 14 nepaginate. Titula întregă e următorea:

„Oglinda șsintei uniri acuma întâi-óră diortosită și la lumină chiar adusă de cucernicul în Christos Domnia sa Nagy Bernad de szék alias Candid Petru nemeș neporțias și jurat asesor varmegielor Turzei și Belgaradului de jos. anu 1830“.

Din titula se pote deduce și cuprinsul, și încât tracteză despre unire, ai cugeta unirea Românilor în special, însă după

cetire se vede, că mai mult se ocupă cu unirea bisericii din tótă lumea; acesta e firul și curgerea ideilor peste tot, amestecând apoi și unele puncte cu referință la Români și la Ardeal.

Cuvântul înainte se estinde pe 12 fețe, în acesta la început se arată cele 12 părți, despre cari tracteză pag. 1—8, apoi molitvele șsintei uniri. De aci încolo tracteză obiectul mai mult în formă de disertațiune, decât istoriă, provocându-se la unele întâmplări din istoriă și mai cu deadinsul la sinóde; terminând cu obiectul la pag. 128, urméză 10 date cronologice numărând anii: 1) dela facerea lumii (5773); 2) dela nascerea lui Christos (1830); 3) dela Részignire (1797); 4) dela Ariu (1505), 5) dela Foțiu (971); 6) dela despărțirea bis. romane (778); 7) dela Marcu Efesiu (391); 8) dela Luter (309); 9) dela Calvin (259); 10) Dela Tunsul, popa Ioan Rusan popa din Ponor și Șofron din Cióra (71); apoi adauge: „Acestia ab origine toți greci au fost fără de lege“.

De aci încolo (pag. 129—145) urméză catalogul pontificilor romani în șir cronologic și timpul domniei lor după ani, luni și zile, începând dela S. Petru apostolul (an. 45) până la Pius (1829); în fine se în

„Acum erăși nu vor să dea, ci vor să ne lase în mâna statului! Dér la asta nu ne învoim noi. La averile catolice avem drept și cerem partea, ce ni-se cuvine. Dăcă nu ne dau de voe bună, vom pretinde. Și nu vom suferi nici odată, ca independența clerului nostru să fiă sacrificată statului, pentru ca clerul înalt latin să se îmbuibe în averile cele colosale.

„Dér dênșii nu vor voi! Apoi este cine să i silăscă. Dăcă Sfintul Scaun crede, că biserica noastră are misiune, atunci îi va căuta să grijăscă de independența clerului nostru.

„Datoria noastră este, să-l facem, ca să cunoască lipsa, în care ne aflăm. Și ajutorul nu ne va pute lipsi”.

O voce germană despre monumentul lui Hentzi.

Afacerea depărtării monumentului lui Hentzi, precum era de prevedut, a indignat mult opiniunea publică din Germania. Acestei indignări îi dă expresiune și „Münchener Allgemeine Zeitung” într-un articol scris cu multă rezervă, dér totuși destul de semnificativ pentru a marca impresia, ce a produs-o în Germania scirea despre cea mai nouă concesione făcută Maghiarilor prin admiterea depărtării monumentului lui Hentzi.

Etă, între altele, cum se pronunță fóia germană:

...Depărtarea monumentului lui Hentzi din Budapesta va rămâne ca un simbol al domniei împăratului Francisc Iosif. Majestatea Sa împăratul și regele a cedat dorinței Ungurilor și stăruinței lui Banffy, ca monumentul, ce era dedicat apărării credincioase a cetății Buda prin generalul Hentzi contra ôstei insurgenților unguri, să fiă depărtat și în locul lui să se așeze statuia reginei Elisabeta. Generalului Hentzi și bravilor săi luptători li-se va ridica un monument în cimiterul militar din Budapesta.

Acesta e sfîrșitul unei cestiuni, care cam de vre-o 12 ani a ținut Ungaria în mare iritație. Pe acel timp generalul austriac Jansky a încununat monumentul și prin asta a dat ansă la tulburări pe strădele Pestei și la vehemente discursuri din partea opoziției maghiare în contra armatei comune. Ministrul-șef Tisza a timbrat atunci purtarea lui Jansky ca fără tact și, cu tôte că arhiducele Albrecht luă în apărare pe general, punctul de vedere al Ungurilor a aflat perfecta aprobare din partea Majestății Sale prin autograful împăresc din 7 August 1886. Jansky a fost depărtat din Budapesta; în schimb însă și generalul co-

mandant Edelsheim, fiind-că se exprimă în înțelesul dorinței Ungurilor, a fost demisionat.

În armata austro-ungară învingerea Ungurilor va fi primită cu sentimente foarte varii... Casul e destul de interesant: Prețutindenea în orașele unguresc se ridică monumente martirilor revoluțiunii din 1848, pe când un singur monument, care reamintese luptele și învingerile austriace, trebuie să dispară.

Reprezentatiunea Sêrbilor cãtră monarch.

Am amintit, că majoritatea membrilor congreșului național al bisericei sêrbesci au înaintat o reprezentatiune cãtră Majestatea Sa, în care se plâng în contra procederei ilegale a guvernului unguresc.

Gravaminele cuprinse în reprezentatiune culminează mai ales în faptul, că convocarea congreșului se amână în continuu; al doilea, că ministrul-șef unguresc a constituit comitetul permanent al congreșului, ca să-i înainteze socotelile fondurilor bisericesc pe anul 1897 și budgetul pe anul 1898 înainte de ce acestea ar fi fost înaintate congreșului. Comitetul le-a și înaintat, dér fiind-că pretensiunea ministrului-șef stă în contra-țicere cu organismul bisericeii, n'a luat asupra-și răspunderea pentru această față de congreș.

În reprezentatiune, care e redactată în limba germană, membrii majorității congreșului arată, că după o pauză de mai mulți ani, a fost convocat anul trecut congreșul național bisericesc, însă fiind-că congreșul nu s'a supus pretensiunilor comisariatului guvernial, în 6 August a fost pe neașteptate amânat.

Comisarul guvernului a pretins adecă, ca primul obiect de desbatere al guvernului să fiă proiectul pentru reorganizarea autonomiei bisericeii naționale sêrbesc: și până când nu se va isprăvi cu acesta, alte obiecte dela ordinea țilei să nu fiă admise în discuțiune. Congreșul însă, care a stabilit ordinea de țic pe baza regulamentului său și între marginele legii, a creșut a-și implini numai o datorință legală a sa, când a voit să rezolve mai întâiu și mai în grabă cestiunile administrative, ce ani de țile au fost trãgãtate, ca așa să-i rămână cu atât mai mult timp pentru afacerile legislative și în primul rând pentru opera organizării. Față cu acesta, comisariatul guvernului a suspendat ședințele congreșului; astfel activitatea congreșului a fost împedecată și un an a trecut în nelucrare.

Adevărat, că într'acestea mai mulți membri ai congreșului au ținut la patriarhul câte-va conferențe private cu scopul de-a încerca să mijlocăscă o înțelegere în privința proiectului de organizatiune lucrat

de comitetul diriguitor, dér fără succes. Împrejurarea această însă nu pôte să împedecă activitatea legală a congreșului, deore-ce, înafară de proiectul amintit, sunt multe alte afaceri importante, cari așteptă să fiă fără amânare rezolvate de congreș.

La acestea se mai adauge, că articulului de lege IX din 1868, privitor la organizarea congreșului autonom — care articolul de lege a servit ca basă a rescriptului prea înalt dela 20 Maiu 1897, — congreșul i-a satisfăcut prin mai multe hotăriri și ordinațiuni mai vechi ale sale, așa că acum ar pute fi vorba cel mult numai despre perfecționarea acestor hotăriri și dispozițiuni.

Se atrage mai departe atențiunea Majestății Sale asupra împrejurării, că din cauza ținerii neregulate a ședințelor congreșului nici nu s'a putut pune la probă organismul autonom aprobat de până acum și dăcă nu se pôte trage așa ușor dungă peste el, seu înlocui cu un organism, care să stea în contrast cu dezvoltarea națională a bisericeii sêrbesci și cu progresul cultural al poporului sêrbesc.

Cât de păgubitoare sunt urmările neactivității congreșului o dovedesce faptul, că socotelile despre administrarea averilor bisericesc, școlare și fundatiionale n'au putut fi înaintate congreșului, după cum pretinde regulamentul, înainte de-a se fi înaintat guvernului pentru control, ci la pretensiunile repetite ale guvernului au trebuit să fiă înaintate direct acestuia. Astfel prin ignorarea congreșului, s'a făcut problematică întreaga autonomie garantată prin legi a bisericeii sêrbesci.

Reprezentatiunea, care e subscrisă de 59 membri în frunte cu baronul Ioan Jivkovic, vice-șef congreșului, încheie cu următoarea rugare:

„Să Vê îndurați, Majestate, a dispune preagrățios, ca să se continue ședințele congreșului, ce a fost amânat în 6 August 1897 pe timp nedeterminat, pe lângă respectarea dreptului congreșului, de a-și pute stabilii însuși ordinea de țic”.

Alianță germano-turcã?

„Frankfurter Zeitung” scrie, că rezultatul călătoriei împăratului german în Orient este încheierea unei alianțe, în puterea căreia Germania va apăra integritatea posesiunilor din Asia ale Sultanului, ér în schimb pentru aceasta va primi dela Turcia anumite privilegii industriale și comerciale. Calea ferată va fi prelungită dela Anatolia până la sinul persic, trecând prin Diarbekir și Bagdad. Din punct de vedere strategic, Pôrtă consideră această cale ferată ca foarte importantă, construindu-se ea la granițele rusec. Din această linie principală, se vor construi alte linii laterale, spre porturile din Asia mică și spre centrele comerciale ale acesteia, precum este Akka, Beirut, Haifa, Iaffa și Tripolis. Probabil, că Germania va sprijini contragerea unui nou imprumut turcesc luând chiar asupra sa o parte din el. Sultanul consideră tot atât de importantă, influința din punct de vedere religios a Germaniei în Ierusalim, ca și influința ei politică în Constantinopol. Singur Papa este în contra influinței Germaniei în Ierusalim.

Raporturile din Constantinopol ale diarelor rusec constată și ele în unanimitate, că visita împăratului german la Constantinopol a ridicat mult vađa Germaniei în Turcia. În țicna plecării, împăratul a stat de vorbă cu Sultanul două ore întregi, discutând asupra tuturor cestiunilor, cari privesc actualmente pe Turcia. Resultatul convorbirii a satisfăcut foarte mult pe Sultanul, care se se fi exprimat cãtră Munirpașa, care a servit ca interpret, că „împăratul german îi este un sincer amic”.

După corespondentul din Constantinopol al lui „Novosti”, împăratul Wilhelm II a dat Sultanului sfatul, ca în cestiunea Creței să satisfacă tuturor așteptărilor celor patru puteri mari, ca prin această să-și pôte mântini suveranitatea asupra insulei.

Lui „Petersburgkia Viedomosti” îi-se raportază, că Wilhelm a sfătuit pe Sul-

tanul, ca din cerchezii turcesc să formeze nise trupe în felul regimentelor de cazaci, ér Sultanul a primit cu bucuria acest sfat.

Destul, că ađi întreaga presă vorbesce de-o alianță între Wilhelm și Sultanul, care nu pôte fi, decât o alianță de arme reci-procã. Prima scire despre o asemenea alianță a sosit din Germania.

„Norddeutsche Allgemeine Ztg.” însă declară categoric, că scirea răspândită de „Frankfurter Ztg.” cu privire la alianța germano-turcã nu este, decât o pura fantasiã.

SCIRILE ȚILEI.

— 27 Octomvre v.

Membri comunei Brașov sunt invitați pe mâne, Mercuri, eventual și Joi, la adunarea, ce se va ține la 3 ore după amezic în casa șfatului. Ordinea țilei constă din 28 puncte.

Reuniunea femeilor române d'n Blași și-a ținut a 16-a adunare generală în 23 Octomvre n., cu care ocaziune s'a constat, că reuniunea are 115 membri, la cari s'a adaus și d-na Victoria Erdelyi ca membră fundatôră cu 50 fl., apoi d-na Căpușan, d-na Maior și d-ra Căpușan ca membre ordinare. Din fundatiunea „Wlassa” s'au împărțit la finea anului școlar trecut premii în valôre de 13 fl., ér din fundatiunea „Negruțiu” s'au împărțit elevelor dela școla de fete din Blași ajutôre de 18 fl. 40 cr. Din fondul propriu al Reuniunii s'au împărțit elevelor 12 ajutôre în sumă de 330 fl., ér în budgetul anului 1899 s'au prevedut spre același scop 300 fl. Comitetul s'a ocupat mult în decursul anului cu proiectul arangiării unei tombele, spune „Unirea”.

Logodnă. Anunțăm cu plăcere logodna d-lui Nicolae A. Popovic din loc doctor în drept și ađi avocat în Bucuresci, cu gentila d-ră Marietta Ilasievic, fiica d lui Ipolit Ilasievic, profesor la gimnasiul român de aici. Logodna s'a săvârșit eri éră. — Adresăm tinerei părech și familiilor felicitările nostre cele mai cordiale.

Banffy cetățen de onôre al Budapestei. Un număr mare de membri ai municipiului orașului Budapesta au hotărât, ca în adunarea generală a reprezentanței capitalei, ce se va ține mâne, Mercuri, să facă propunerea, ca baronul Banffy să fiă ales cetățen de onôre al Budapestei. Membrii opoziționali din reprezentanță pregătesc o mare contra acțiune. — Sigur, că această distincțiune a ministrului-șef Banffy vor s'o facă mamelacii săi în semn de mulțămită pentru succesul dobândit în cestiunea cu statuia lui Hentzi.

Fișpani noi. Din Caransebeș se telegrafesă, că noul fișpan al comitatului Caras-Severin, Carol Pogány, este numit din partea ministrului unguresc de interne comisariat guvernial al comunității de avere din Caransebeș, în locul secretarului de stat, Jakabffy, care a fost absolvat dela această funcțiã. — În comitatul Hunedôrei este numit fișpan, în locul lui Szentkereszti György, contele Nicolau Bethlen, fost protonotar al comitatului Torontal. — În comitatul Pojunului este numit fișpan, în locul lui Szalaszky, baronul Vay Dénes, membru al camerei magnaților și mare proprietar.

Advocat archidiocesan în Blași, în locul regretatului Olteanu, este numit d-l Dr. Iuliu Maniu, avocat în Șimleul Silvaniei.

Carantină de câni. Fiind-că Dumineca trecută în Nou un câne turbat a mușcat o căprioră domesticită și un porc, s'a pus o carantină de câni de 40 țile pe întreg teritoriul orașului Brașov. În tot timpul acesta câni trebuie să fiă provăduți cu botniță și conduși de sfôră.

Reintorcerea împăratului german din Ierusalim. După cum anunțăm „Wolf'sche Bureau”, medicii ar fi sfătuit pe împăresă Germaniei, ca reintorcerea să nu o facă prin Palestina și Syria, deore-ce acolo domnesce în present o căldură tropicală,

cheiă cu diferite însemnări pe câte-va foi nepaginate, însă scrisôrea e de altă mână.

Mai avem încă și alte cărți, cari din anumite împrejurări merită atențiune, parte pentru cuprinsul lor, parte pentru-că au devenit mai rari. Astfel este între altele:

1) „Catechismul cel mare cu întrebări și răspunsuri” de Georgie Gavriel Șincai, directorul și catechetul școlei cei normalesc din Blași, tipărit (cu ciril) în Blași 1783 cu aprobația subscrisă de Stefan Sabo, Ioan Halmagi rânduiri revisori și teologi ai s. Metropoliei Făgărașului etc. Merită atențiune și mai mult și pentru „Cuvântul înainte”. D. Iarc îl produce cu 30 de ani mai nainte, de unde s'ar pute conchide și la o edițiune mai vechiã. Edițiunea noastră se estinde pe 179 pagine. Sistema ortografiei Șincaiană (v. T. Cipariu, Principie de l. pag. 312—317).

Dintre gramatice, dispunem, afară de cele mai noue, de:

m) Gramatica românească alcătuită de Radu Tempea tipărită în Sibiu la an. 1797, care merită atențiune nu numai pentru sine însă-și, ci și pentru cuvântul înainte și pentru datele din ea. — Nu de puțin interes este și:

n) Gramatica românească de D. I. Eliad dată la țipariu cu cheltuiela D. cocomului Scarlat Roseti, 1828, cu o prefată interesantă pe XXXIV de pag.

Dintre cărțile de rugăciuni merită atențiune deosebită atât pentru stil, cât și pentru sistema ortografică, despre care tracteză la început XVII pag. la scrierea cu litere latine:

o) „Acatist sau carte cu multe rugățiuni pentru sotaria fiesteșorului creștin etc. de Samuil Klain dela Szad. Sibiu 1801. — Despre sistema ortograf. Clainiană vorbesce Cipariu în principie de limbă pag. 307—312. Nu e de-a se trece cu vederea nici:

p) Calendarul românesc pe anul dela Christos 1829, tipărit în Buda de Stefan P. Niagoe cu litere latine și în alăturare cu cirilice. După partea calendaristică, dela pag. 39 începe un „dialog între învățătoriu și școlariu”, la pag. 129 se începe ortografia limbei daco-rom. cu litere latinesc scrisă remănesce și germănesce pe 14 pa.

Gherla, 1898.

Ioan Papiu.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Noemvre 1898.

Renta ung. de aur 4%	119.50
Renta de corone ung. 4%	97.75
Impr. oil. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.20
Impr. oil. fer. ung. in argint 4 1/2%	99.80
Oblig. oil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.85
Bonuri rurale ungare 4%	95.90
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	138.—
Renta de argint austr.	101.15
Renta de hartie austr.	100.85
Renta de aur austr.	119.70
Losuri din 1860.	140.25
Acii de-ale Banței austro-ungarã	910.—
Acii de-ale Banței ung. de credit.	383.—
Acii de-ale Banței austr. de credit.	353.10
Napoleonori	9.54
Marc imperial germane	58.87 1/2
London vista	120.50
Paris vista	47.57 1/2
Rente de corone austr. 4%	101.45
Note italiene.	43.75

Cursul pieței Braşov.

Din 8 Noemvre 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.50	Vënd.	9.52
Argint român. Cump.	9.46	Vënd.	9.48
Napoleon'orf. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127	Vënd.	128
Marc germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

„Albina”, institut de credit și de economii în Sibiu.

Concurs.

Devenind vacant postul de secretar la institutul de credit și de economii „Albina” din Sibiu, pentru îndeplinirea aceluia se publică concurs.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele:

1. Salar fundamental de fl. 1500, carele în sensul Regulamentului de serviciu, între împrejurări normale, din trei în trei ani se urcă cu câte 10%, până când ajunge la cifra maximală de 3000 fl.
 2. Relu de cuartir 25% dela salariul fundamental, adică fl. 375.
 3. În sensul §-lui 62 punct e, din statutele institutului, în proporțiunea salariului său, participă la tantiema funcționarilor de 4%, dela profitul net al institutului.
 4. Participă la fondul de pensie al funcționarilor institutului. cu drepturile și datorițele normale în statutele acelui fond, în sensul căroră: durata serviciului obligat este de 30 ani, după care funcționarul are drept la o pensie în mărimea salariului său ultim. Dreptul de pensie se începe însă după un serviciu neîntrerupt de 10 ani.
- Reflectanții la acest post sunt poftiți, ca până la 10 Decemvre st.

n. a. c. să-și înainteze la direcțiunea institutului cererile ajustate cu documente autentice despre următoarele calități:

- 1) Că concurentul este de etate sub 40 ani. (Carte de botez).
- 2) Că este deplin sănătos.
- 3) Că în cariera sa de până aci a avut și are conduită corectă.
- 4) Că are deplina cunoscință a limbilor, română, maghiară, germană.
5. Că a absolvat, vr'o facultate universitară.

Absolvenții de facultatea juridică vor fi preferiți.

Peste tot se cere ca concurentul să fie un bărbat de cultură superioară.

Despre alte dispozițiuni ale Regulamentului de serviciu și despre agendele secretarului, se pot informa concurenții în biroul institutului.

Sibiu, 1 Noemvre 1898.

Direcțiunea.

Locuri de pășune

pentru vite în ținutul hotarului Rotbav, și anume:

I, Pădurea bisericeii evang. circa 366 holde catastrale de mare, cu suma anuală de fl. 1600, și

II Câmpul ce s'a comasat la acest loc, circa 264 holde catastrale de mare, cu suma anuală de fl. 1000, se vor da în arândă pe 6 ani, prin licitațiune orală, seu pe cale de oferte, în ziua de 20 Novembre st. n. 1898. Inceputul licitațiunei la 2 ore p. m., în localul școlii evang. din Rotbav.

Anatorii de a arândă aceste locuri, au de-a depune vadiu de 10% după sumele anuale înainte de începerea licitațiunei.

Ofertele au se fie însoțite cu vadiu de 10% după sumele de sus, și cu declarația, că oferentului i sunt cunoscute condițiile și le acceptază necondiționat.

Informații mai de-aprope se pot lua dela

Presbiteriul Evang.

Rotbav, 6 Nov. 1898.

1-3417

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Se caută pentru un post de „Ajutor de administrator” la o moșie mare din România, un domn diplomat al școlii de agricultură cu bune referințe sciind limba română și germană. Salar 2400 lei anual, casă de locuință, lemne, precum și alte avantaje.

Ofertele se vor adresa **Scarlat Sturza**, Gara Janca, Județul Brăila, România.

395,9 - 20.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Cel mai mare câștig
in cas favorabil**
1.000,000 Coróne.

CONSPECTUL
= celor 50,000 câștiguri =
cel mai mare câștig in cas favorabil
1.000,000 coróne.
Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmază:
Coróne

Prämie	600000
"	400000
"	200000
"	100000
"	90000
"	80000
"	70000
"	60000
"	40000
"	30000
"	25000
"	20000
"	15000
"	10000
"	5000
"	3000
"	2000
"	1000
"	500
"	300
"	200
"	170
"	130
"	100
"	80
"	40
50,000 câșt. și pre. în suma de	13.160,000

carî se trag în șese clase.

Loteria a III-a de clasă reg. ung. priv. se va trage în curând.
Conține:
100,000 și **50,000**
losuri originale și câștiguri,
prin urmare jumătate din toate losurile specificate în conspectul alăturat, vor eși la sorți cu șanse de câștig enorme de mari.

In total se decide la sortire treispredece milioane, 160,000 coróne.

Cel mai mare câștig in cas favorabil Un milion coróne.

La comande trimitem losuri originale cu prețurile următoare:
Intregi losuri orig. pentru cl. I. fl. 6.— jumătate " " " " " 3.—
a patra parte " " " " " 1.50
a opta parte " " " " " —.75
cu rambursă seu după primirea sumei.

După fie care tragere trimitem lista de tragere și planul oficial.
Tragerile se fac sub controla regimului eg. ung.
Comande ne rugăm a ni-se trimite direct **până cel mult la 17 Novembre a. c.**

A. TÖRÖK & C-ie
colectorii principali
a loteriei de clasă reg. ung.
Budapest, V., Waitznering 4/A.

Scrisóre care se taie. **Domnului A. Török & Co., Budapest.**

Binevoiiți a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clase reg. ung. împreună tá cu planul oficial.

Suma de fl. { a se lua cu ramburs, urmază { (Ce nu convine
cu mandat postal. { cu mandat postal. { se stergeți).

Adresa acupată:

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)
sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul pu-

blicării unui anunț mai mult de poată se face scădemént, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”

MOTTO:

Dacă dorești, ca mândra Fortună Póme de aur să-ți dăruéscă
Sus, cu grăbire 'n a ei grădină
Săminte aruncă, ca să 'ncolțéscă.

Și acesta nu e pur fantasie,
Căci a deitei mare-inspirare
La încercarea în loterie
Aduce adesea avere mare!

Losuri ale loteriei de clasă r. ung.
in mare asortiment de numere diferite pe cât vor fi disponibile
să capéta la cassa de bancă

NUSSBÄCHER & BEER BRAȘOV,
(Transilvania).

Prețul losurilor clasa I.: Un los întreg fl. 6 = lei 12.70, o jumătate fl. 3 = lei 6.75, a patra parte fl. 50 cr. = lei 3.20. — A se trimite și porto 20 cr., seu 60 centime.

Prospecte la cerere gratis și franco.

5-10